

Bell-lloc d'Urgell vol identificar una fossa de la Guerra Civil on hi hauria soldats republicans

Està localitzada al cementiri de la població i segons la memòria oral s'hi van enterrar almenys una cinquantena de carrabiners morts en un bombardeig l'any 1938

L'alcalde de Bell-lloc i altres regidors mirant documentació | ACN

Els actes de commemoració del 80è aniversari del bombardeig que l'aviació italiana va fer a Bell-lloc d'Urgell (Pla d'Urgell) el 27 de novembre de 1938 han donat peu a la localització d'una fossa comuna de la guerra al cementiri de la població.

Tot i que l'existència d'aquesta fossa era coneguda entre els veïns, no ha estat fins ara que l'Ajuntament s'ha posat en contacte amb el Memorial Democràtic per mirar d'identificar-la i dignificar-la. Es creu que hi podrien haver enterrats almenys una cinquantena de soldats, brigadistes internacionals. L'alcalde Carles Palau ha explicat que una vegada confirmada la fossa no descarten obrir-la per recuperar els cossos i cercar familiars.

L'Ajuntament de Bell-lloc d'Urgell va prendre consciència de l'existència d'una fossa comuna de la Guerra Civil al cementiri a principis d'any, arran de la preparació dels actes de commemoració del 80è aniversari d'un dels tres bombardejos que va patir la població.

En concret, el més cruent, que va ser el 27 de novembre de 1938 quan un esquadró de l'aviació italiana que donava suport als franquistes va deixar caure les bombes al damunt de la població quan faltaven poc més de deu minuts per les tres de la tarda. Segons la poca documentació que es conserva de l'època aquelles bombes van matar 21 bell-lloquins i entre 50 i 100 de soldats de diferents cossos de l'exèrcit republicà destacats al municipi.

Carles Palau apunta que els motius d'aquest bombardeig cal buscar-los en el fet que en aquelles dates hi havia al poble un important destacament de les forces republicanes així com també un magatzem d'armament.

Es creu doncs, que van ser aquests soldats morts els quals es van enterrar a la fossa comuna que s'ha localitzat. No està clara del tot la xifra de cossos que hi podria haver ja que alguns testimonis de l'època apunten que serien una cinquantena de carrabiners però d'altres també afirmen que a la fossa s'hi van enterrar soldats provinents del municipi de Vilanova de la Barca, que estava més pròxim al front. Aquesta circumstància podria fer incrementar en més de 100 les persones enterrades en aquest punt.

Bell-lloc d'Urgell va ser un dels municipis de la zona que més impactes va patir durant la guerra per part del feixisme. A banda del magatzem d'armament i el destacament de soldats també hi passa la via fèrria i sembla ser que hi havia un canó que a les nits es guardava a Cervera però durant el dia el traslladaven amb tren per atacar la ciutat de Lleida que ja estava a mans de l'exèrcit franquista. Després d'atacar, el canó es traslladava durant unes hores a Bell-lloc i es creu que va ser un dels objectius del bombardeig.

David Folguera, regidor de Bell-lloc d'Urgell, explica que el cementiri del poble data de l'any 1931 i que ha estat objecte de quatre ampliacions, la qual cosa suposa que el seu disseny original "ha estat modificat i que la fossa podria no trobar-se exactament al lloc on es creu".

La memòria oral indica que els morts s'haurien enterrat a l'entrar al cementiri a la dreta, "al mateix forat que es va servir per fer les parets de tàpia que en aquell moment encerclaven el cementiri". Folguera també assenyala que altres persones com l'agutzil expliquen que en el moment de plantar alguns arbres al cementiri es van fer forats i es van trobar restes d'ossos i aleshores es van deixar de plantar just en la parcel·la on es creu que hi hauria la fossa.